

Lese og skrive med Æsops fabler

Denne gang: **Reven og rognebærene**

Innhold:

- Les fabelen: «Reven og rognebærene»
- Samtale om teksten: Snakk om ord og begreper.
- Les fabelen: Les i ett minutt. Hvor mange ord?
- Leseforståelse: Finn ordene som mangler.
- Leseforståelse: Svar på spørsmål til teksten.
- Leseforståelse: Sett setningene i riktig rekkefølge.
- Skriveoppgave: Gjenfortell fabelen. Skriftlig, eller muntlig for en klassevenn.
- Skriveoppgave: Lag din egen fabel til temaet.
- Tegning: Lag en tegning om det som skjer i fabelen.
- Tegning: Tegn ferdig tegningen av reven og rognebærene og fargelegg.
- Spørsmål til teksten: Lag spørsmål, og spør en klassevenn. Skriv ned.
- Leseforståelse: Hvilke ord passer i teksten? Carlsten-versjon (3 alternative ord).
- Ordgjenkjenning: Ordkjeder. Sett strek mellom ord.
- Ordgjenkjenning: Høyfrekvente ord. Les og øv.
- Om Æsop, og fabler som sjanger.
- Lærerveiledning.

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Les fabelen

I skogkanten stod det en rogn full med modne klaser. En sulten rev kom svinsende og så de fristende bærene. Den gikk rundt treet for å se hvordan den kunne få tak i bærene. Så tok den fart og hoppet så høyt den kunne. Men den nådde ikke opp. Reven prøvde igjen, og igjen, men klarte det ikke. Da satte den seg ned på rumpen og sa: "Nei, nå ser disse bærene sure ut. Høyt henger de, og sure er de." Så lusket reven videre.

Æsop levde for over 2500 år siden på øyen Samos vest for det som i dag er Tyrkia. Han var slave hos en mann som het ladmon.

Æsop laget små historier, som har et tema eller poeng, som skal illustrere en side ved det å være menneske eller å leve sammen med andre.

Ofte brukte dyr eller ting i naturen som hovedpersoner.

Hva tenker du er temaet i denne fabelen?

Reven og rognebærerne

Oppgave ___: Snakk om ordene og begrepene i fabelen.

Hva betyr «skogkanten»?

Hva betyr «modne klaser»?

Hva betyr «svinsende»?

Hva betyr «tok fart»?

Hva betyr «høyt henger de, og sure er de»?

Andre ord og uttrykk som vi må finne ut av?

Reven og rognebærene

Oppgave ___:

Hvor mange ord klarer du å lese på ett minutt?

I skogkanten stod det en rogn full med modne klaser. En sulten rev kom svinsende og så de fristende bærene. Den gikk rundt treet for å se hvordan den kunne få tak i bærene. Så tok den fart og hoppet så høyt den kunne. Men den nådde ikke opp. Reven prøvde igjen, og igjen, men klarte det ikke.

Da satte den seg ned på rumpen og sa: "Nei, nå ser disse bærene sure ut. Høyt henger de, og sure er de." Så vimset reven videre.

Ord:

6

11

16

21

27

33

39

44

49

54

58

64

70

75

82

85

Hvor mange ord klarte du?

1. gang: _____ 2. gang: _____

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Hvilke ord mangler?

I skogkanten stod det en _____ full med modne klaser. En sulten rev kom svinsende og så de fristende _____. Den gikk rundt _____ for å se hvordan den kunne få tak i bærene. Så tok den _____ og hoppet så _____ den kunne. Men den nådde ikke opp. Reven prøvde _____, og igjen, men klarte det _____.

Da satte _____ seg ned på rumpen og sa: "Nei, nå ser disse bærene sure ut. Høyt _____ de, og sure er de." Så lusket _____ videre.

Hvor passer ordene inn i teksten ovenfor? Kryss ut.

ikke	treet	igjen	den	høyt
henger	reven	rogn	bærene	fart

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Svar på spørsmålene. Bruk hele setninger.

Hva var det som stod i skogkanten?

Hva var det som fristet reven?

Hvordan prøvde reven å få tak i bærene?

Hvordan gikk det med forsøket på å få tak i bærene?

Hva sa reven da den skjønnte hvordan det gikk?

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Sett setningene i riktig rekkefølge.

Den prøvde igjen, men klarte det ikke.

Den prøvde å hoppe opp.

Da satte den seg ned på rumpen.

I skogkanten stod det en rogn.

Reven siklet etter bærene.

Forslag til temaet i fabelen:

Det er ikke alltid man får det man vil ha.

Reven og rognebærerne

Oppgave ___: Gjenfortell fabelen med dine egne ord.
Skriftlig eller muntlig, eller begge deler.

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Lag en tegning av reven og rognebærene.

Reven og rognebærene

Oppgave ___ : Lag spørsmål til fabelen. Spør en klassevenn.

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Hvilket ord passer i teksten? (sett strek.)

I skogkanten stod (det – han – hun) en rogn full med modne klaser. En sulten rev kom svinsende og så de fristende bærene. Den (sang – spiste – gikk) rundt treet for å se hvordan den kunne få tak i bærene. Så tok den fart og hoppet så høyt den (skulle – kunne – burde). Men den nådde ikke opp. Reven prøvde igjen, og igjen, men klarte det ikke. Da satte den (deg – seg – meg) ned på rumpen og sa: "Nei, nå ser disse bærene (sure – søte – ville) ut. Høyt henger de, og sure er de." Så lusket (reven – bjørnen – elgen) videre.

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Ordkjeder. Sett strek mellom ordene.

stodenfullmedrev

sultenkomogsåbær

gikktresehvordankunne

fåtokdenfarthøyt

menikkeoppigjenklare

dadensegnetpå

neidissesurhøyter

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Øve høyfrekvente ord. Les.

i – stod – en – full – med
sulten – kom – og – så – bær
gikk – tre – se – hvordan – kunne
få – tok – den – fart – høyt
men – ikke – opp – igjen – klare
da – den – seg – ned – på
nei – disse – sur – høyt – er

Oppgave ___: Skriv de høyfrekvente ordene.

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Tegn ferdig tegningen og fargelegg av reven og rognebærene.

Reven og rognebærene

(Side 2 til skrivning av egen fabel.)

A large white writing area with rounded corners and horizontal lines, intended for writing a fable.

Reven og rognebærene

Oppgave ___: Samtale omkring temaet i fabelen.

Noen stikkord:

- Det kan av og til være vanskelig å få (tak i) noe man har lyst på.
- Hva gjør du om du ikke får det du vil ha? Eller det kan ta lang tid før du får det?
- Hva tenker du og hva sier du om det du ikke får?

Andre stikkord:

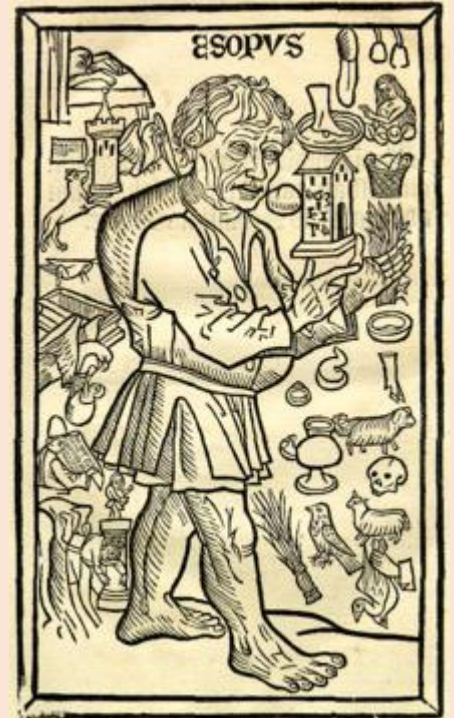
Eksempler:

Reven og rognebærene

Æsops liv

Æsop levde for over 2500 år siden på øyen Samos vest for det som i dag er Tyrkia. Her var han slave hos en gresk mann som het ladmon. Ut fra det som er skrevet om Æsop, må han ha vært en fysisk handikappet mann.

På et tidspunkt har Æsop blitt løslatt som slave. Han har brukt sine små moralske historier til å få vanlige folk til å se hvordan herskerne i Hellas på den tiden misbrukte sin makt og behandlet folk urettferdig. Dette kan se ut til å ha ført til at han ble utsatt for en grusom død.

Æsops fabler

Æsop fabler er små historier, som har et tema eller poeng, som skal illustrere en side ved det å være menneske eller leve sammen med andre. Vi sier ofte at fabelen har en moral eller etisk poeng.

Ofte brukte Æsop dyr eller ting i naturen som hovedpersoner i fablene for å illustrere poengene sine. Det gjorde han for å ufarliggjøre historiene sine, dvs at de ikke skulle føles rettet mot en bestemt person eller grupper av personer. Poengene i fablene er lagt til av andre enn fabelskaperen selv, men poenget var nok i tankene hans når han laget fablene.

Æsops fabler er fortsatt populære historier, som ofte blir brukt til å lære barn moral og god oppførsel. Siden de fleste fablene er korte, enkle, humoristiske og med et tydelig poeng, er de lett tilgjengelige, og appellerer til alle aldersgrupper.

Lese og skrive med Æsops fabler

Reven og rognebærene

Lærerveiledning:

Øvingsarkene i dette opplegget er tenkt brukt for elever i 4. – 7. trinn. Noe av dette kan også brukes på 3. trinn, og kanskje for elever på 2. trinn, som har kommet langt i utviklingen av leseferdighetene.

Æsops fabler har i seg mye godt stoff som kan brukes i bevisstgjøring og øving av holdninger og sosial kompetanse. Derfor har vi tatt for oss mange av disse fablene og laget opplegg rundt disse. I oppleggene har vi kombinert holdningsskapende arbeid i forhold til elevene, med trening av lese- og skriveferdigheter.

I eget arbeid med oppøving av elevenes leseferdigheter har jeg savnet opplegg som kan være gode og helhetlige. Øvingsarkene i dette opplegget er på sett og vis en samling av ulike måter å jobbe med tekster på, som er plukket opp gjennom årene.

Men; det er ikke meningen at disse øvingsarkene skal brukes fra A til Å. Her kan lærer vurdere hva man vil bruke, og hvor mye av det man vil bruke, alt etter behov for trening, hvordan man vil jobbe, elevenes motivasjon, og andre faktorer som lærer ser er nødvendig å ta hensyn til.

Dette er grunnen til at vi i oppgavene har skrevet «Oppgave ___:» slik at nummer på oppgavene kan skrives inn av lærer ut fra hva man velger å bruke. Oppgaver gir også muligheter for å differensiere innad i klassen, for å kunne tilpasse arbeidet med tekst, tema og oppgavetype til elevene.

Vi gir nedenfor en oversikt over forslag til måter vi tenker oss kan være nyttige å jobbe med disse tekstene.

Reven og rognebærerne

Forskjellige måter å bruke fabelen:

1. Til lesetrening: Lese fabelen for å bli kjent med den.
 - a. Lese fabelen stille, alene.
 - b. Lese fabelen høyt sammen i gruppe eller klasse.
 - c. Lese med læringsvenn: Den ene for den andre, og bytte.
 - d. Gjenfortelle fabelen for læringsvenn med egne ord, muntlig/skriftlig.
2. Til samtale:
 - a. Bruk teksten i fabelen som utgangspunkt for å snakke om moralen eller temaet i fabelen. Hva forteller den oss? Hva kan vi lære?
 - b. Bruk ordene og begrepene i teksten til å bevisstgjøre og utvide ord- og begrepsforrådet.
3. Trene lesehastighet.
 - a. Hvor mange ord klarer eleven å lese på ett minutt?
 - b. Repetert lesing, for å øve opp ordgjenkjenning og lesehastighet.
4. Til trening av leseforståelse
 - a. Lese fabelen, og finne ut hvilke ord som mangler.
 - b. Svare på spørsmål til fabelen.
 - c. Sette setninger i kronologisk rekkefølge.
 - d. Lage egne spørsmål til fabelen, som eleven bruker til å spørre en annen elev i klassen.
 - e. Finne ut hvilket ord i parenteser som gir mest mening i sammenhengen. Denne oppgavetypen er kjent fra Carlstens lesetester.
5. Til skrivetrening:
 - a. Som utgangspunkt for å lage egen fortelling/fabel om temaet.
 - b. Gjenfortelle fabelen med egne ord, skriftlig.
6. Til kreativ utfoldelse:
 - a. Lage en tegning for å illustrere innholdet i fabelen.
 - b. Fargelegge tegninger av figurer fra teksten. I tillegg til å fargelegge, kan det tegnes videre, for å sette figurene inn i en sammenheng.

Dette er noen forslag til hvordan bruke fabelen til lese- og skrivetrening, samt samtale og bevisstgjøring omkring det sosiale temaet i fabelen.

Ellers finnes det nok uendelig med andre måter å bruke fabelen på, men her håper vi å ha gitt et knippe forslag som kan være nyttige og utviklende for elevene disse tekstene kommer til å bli brukt på.

Lykke til med det gode lese- og læringsarbeidet.

Med beste hilsen

Olav Kåre Kløvning

Netteleven

Reven og rognebærene

Reven og rognebærerne